

informerer

Nr 7- 2008

Legge fliser på fliser på golv.

Av Arne Nesje, SINTEF Byggforsk
Sekretariatsleder i Byggkeramikkforeningen

Vi får en rekke spørsmål om det er mulig å legge nye fliser på opprinnelige fliser. På tørre golv er dette en uproblematisk framgangsmåte forutsatt underlaget er stabilt. I våtrom kan det også benyttes. Der er det noen betingelser som må være til stede for at løsningen skal fungere. Denne artikkelen tar for seg forutsetninger for å legge fliser på fliser på golv i våtrom.

Muligheter og forutsetninger.

I noen situasjoner kan det være praktisk å beholde de eksisterende flisene hvis et golv skal fornyes.

Grunnene kan være flere og vi nevner noen:

- Eksisterende fliser kan være knust, ødelagt i glasuren eller ha andre utseendemessige mangler og må av den grunn skiftes, men underkonstruksjonen er i orden.
- Eieren vil "modernisere" golvet med nye fliser uten å gjøre store inngrep i underlaget.
- Man ønsker å lage bedre fall til sluk eller jevne ut svanker hvor der blir stående vann.
- Man vil montere et lavtbyggende golvvarme-anlegg oppå eksisterende fliser

Fordeler med å beholde opprinnelig flisflate:

- Sparer tid
- Sparer rivningskostnader og avfallshåndtering.
- Unngår inngrep i eksisterende flate der det kan medføre kompliserende arbeidsoperasjoner og kanskje svekke tettedetaljer og membran.

Vi skisserer løsninger ved:

- Skifte fliser på golv på beholde fliser på vegg
- Skifte fliser både på golv og vegg

Skifte fliser på golv, beholde fliser på vegg

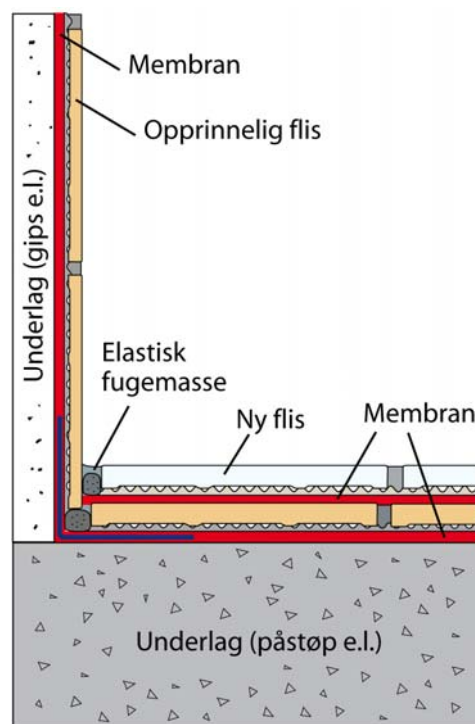
Dette alternativet krever spesielt fokus på tetthet ved overgang golv/ vegg.

Hvis den eksisterende membranen er intakt og i god forfatning både på golv og vegg kan man la være å legge ny membran. Nye fliser limes direkte på gamle fliser.

Hvis den eksisterende membranen er skadet eller det er usikkert hvilke tilstand den er i må man legge på ny membran.

Overgang golv/ vegg

Der man legger ny membran oppå flislaget blir detaljen som vist på figur 1. Det fordrer at eksisterende golvmembranen ikke er en foliemembran under påstøp, men en påstrykningsmembran som ligger rett under flisen. Er den opprinnelig membranen riktig utført fortsetter den opp og overlapper veggmembran. På golvet får man nå to lag med membran med et flislag mellom. Dette er ikke en fuktteknisk optimal løsning da man risikerer å stenge inne eksisterende fukt mellom to membransjikt. Det som gjør at løsningen kan anvendes er at ingen membraner er helt damptette så der vil være en viss dampvandring gjennom dem. Materialene mellom de to membransjiktene tåler også å stå fuktige så de brytes ikke ned over tid. For å begrense fukt mellom membranlagene må eksisterende lim- og flislag tørkes godt ut før legging av ny membran.

Figur 1: Detaljløsning ved overgang golv/ vegg hvor eksisterende membran beholdes som tetting.

Detaljer ved sluket

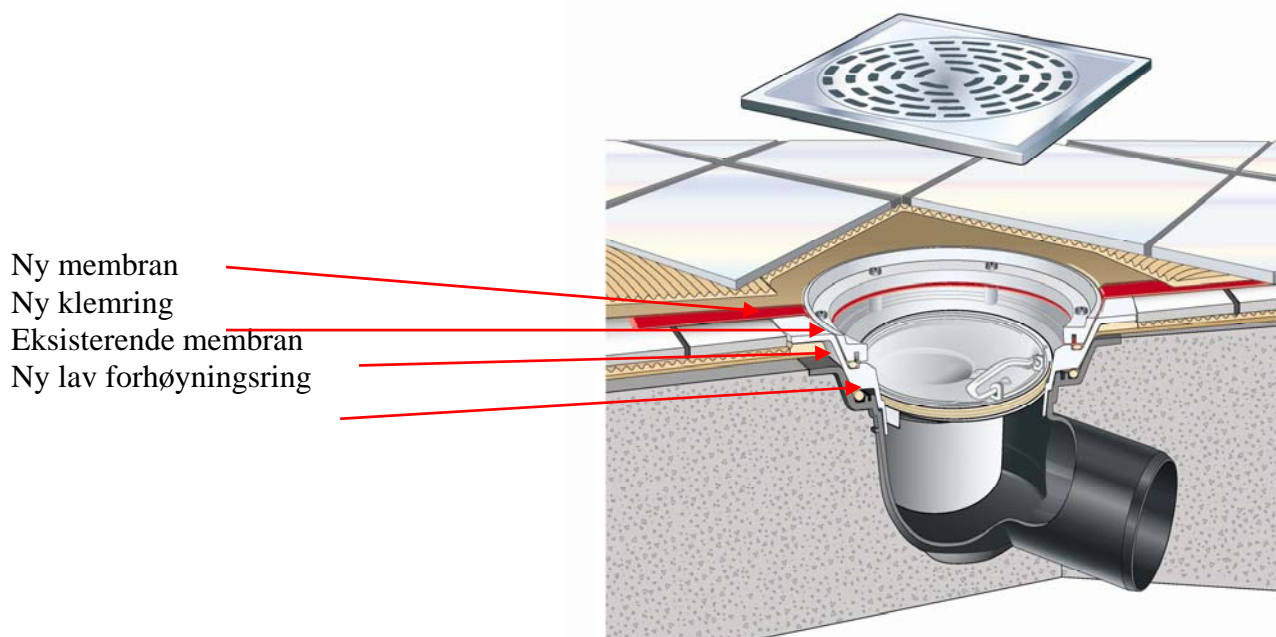
Ny membran

Den nye membranen må ha en forsvarlig klemming eller tetting mot sluket.

Det finnes mange sluktyper både i plast og stål som har løsninger med klem- og forhøyingsløsninger som kan tilpasses og benyttes. De fleste sluktyper kan da feste en ny klemming oppå den eksisterende. Den høyden ringen bygger blir styrende for hvor mye høyere den nye slukrista kommer og for hvordan fallet må ivaretas med utsparkling.

Noen stålsluk kan justeres i høyden så det kan tilpasses den nye membran høyden.

Figur 2: Prinsipløsning der ny membranen blir festet med ny klemring oppå eksisterende klemring.

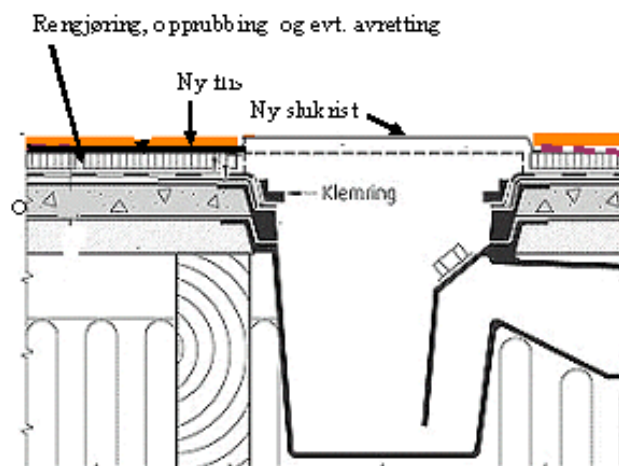

Ikke ny membran

Er opprinnelig membran intakt så legges ikke ny membran. Det nye flislaget vil komme minimum 10 -12 mm høyere enn opprinnelig fliser.

Man foretar evt. avretting og limer flisene direkte på underlaget. Området rundt sluket må utføres med stor forsiktighet. Det vil ofte være nødvendig å fjerne den opprinnelige slukrista og bygge opp understøttelse for den nye med egent sparkelmasse eller flislim.

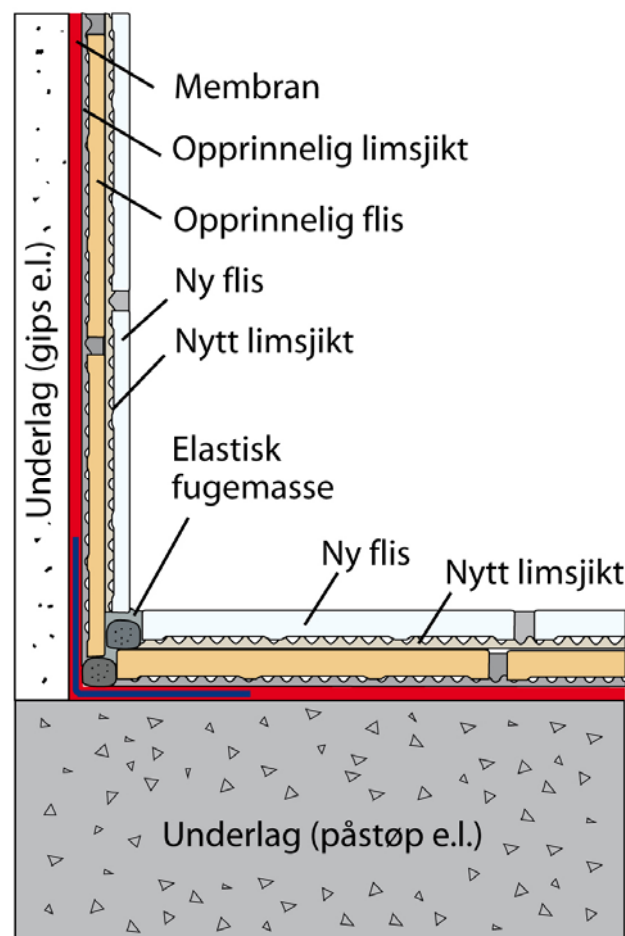
Figur 3: Prinsipløsning ved sluk der nye fliser limes direkte på eksisterende flisflate.

Skifte fliser på golv og vegg.

Denne løsningen kan benyttes der den opprinnelige membranen er intakt både på golv og vegg.

Figur 4: Prinsipløsning for overgang golv/vegg der opprinnelig membran er intakt og nye fliser limes oppå de eksisterende på golv og vegg.

Krav til forbehandling av flisflaten.

Glasserte og uglasserte fliser må grundig avfettes med et sterkt alkalisk vaskemiddel.

Glasserte fliser kan slipes med rotorsliper eller lignende så den glasserte flaten "rubbes" opp.

Figur 5: Eksempel på rotorsliper kan benyttes for å rubbe opp glaser på fliser.

Hvis flaten ikke er tilstrekkelig plan eller har nødvendig fall skal fallbygging evt. utjevning av svanker utføres i en egen operasjon før flislegging. Skal det legges ny membran må man være spesielt nøye med at underlaget er plant så der ikke er forsenkninger ved fugene som svekker membranen. Mindre utjevninger kan gjøres med flislimet som sparkellag som da må få tørke godt ut før flisliming. Tykkere avretninger må gjøres med vannbestandige sparkelmasser.

Krav til membran, lim og fugemasser.

Kontrollér hvordan underlaget er utført mht. membran og tettesjikt. Ved store fliser limt på en glassert flis med membran bak må man bruke limtyper som er egnet for lite sugende underlag. Slike limtyper inneholder en god del plaststoffer som gjør at vannbehovet reduseres og dermed bidrar til rask herding. Man bør ved store fliser vente lengst mulig med å fugingen så limet enklere kan tørke ut.

Ved små fliser er tørking av lim normalt ikke et problem, da fugeandelen er stor.

Er der en opprinnelig membran med tilfredsstillende vann og damptetthet kan den nye membranen med fordel være noe dampåpen. Sementbaserte membraner har normalt et dampdiffusjonstall på S_d ¹⁾ = ca 2- 4 meter og er mer dampåpne enn organisk baserte membraner. Skal den nye membranen å være primærtettesjiktet skal den innfri kravene som gjelder i våtrom. Dvs. dokumentert dampdiffusjonstall på minimum S_d = 10 meter mot uoppvarmede rom (for eksempel kjeller).

¹⁾ S_d -tall er en benevnelse som angir membranens evne til å hindre vanndamp å trenge gjennom. Dess høyere tall jo mer damptett er produktet.

Sluttkommentar.

Artikkelen beskriver generell prinsipper. Det må i hvert tilfelle vurderes om forholdene ligger til rett for anvendelse. Man må ikke av "lettvinhet" legge en ny fliskledning for å skjule eksisterende feil og mangler. En forutsetning for å legge fliser på eksisterende fliser er at man er helt sikkert på at det ikke er noe fuktinntrengning eller skader på underliggende golv.

Foto: Byggkeramikforeningen

Skisser: Ultra- Design